

BD215

.N5

1631

c.1

IOANNIS EVSEBII
NIEREMBERGII
EX SOCIETATE
I E S V,

DE ARTE VOLVNTATIS,
LIBRI SEX:

IN QVIBVS PLATONICÆ, STOICÆ,
& Christiana disciplina medulla digeritur, sicco omni pel-
tioris Philosophia expresso ex Platone, Seneca, Epicteto, Dione
Chrysostomo, Plotino, Iamblichō, & aliis:

Quorum sensa subtiliora artificiosius ordinantur; nonnulla
emendantur; plurima adduntur nouē, & argute.

Accedit ad calcem HISTORIA PANEGYRICA de tribus Marty-
ribus eiusdem Societatis, in Vrgai pro fide occisis.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON
CAPILLA ALFONSO DE BORBONICA UNIVERSITARIA

Rollo 33 MICROFILMA 08/7/03

Sumptibus Iacobi Cardon.

M. DC. XXXI.

CVM PRIVILEGIO

1080045395

Martinez

ILLVSTRISSIMO,
REVER.^{MO}QUE ANTISTITI,
AC DOMINO,
D. IOANNI PEREDÆ,
EPISCOPO OVETENSI,
ET COMITI NORENENSI,
sacrae Scripturae, & scholasticae
Theologiae primario olim Professore
in Complutensi Vniuersitate, & eius-
dem Collegae maiori, atque Con-
chenfis Ecclesiae Canonico Magi-
strali.

HANC Artem Vo-
luntatis, eiusdem vo-
luntatis pignus, exi-
guum magnae, tibi
mitto, Illustrissime, ac Reue-
rendissime Antistes: diu enim
* 2 animus

animum meum meruisti, cum
Compluti, vix vndecimo eta-
tis anno, philosophicis initia-
bar, magnum in illa Vniuersi-
tate Theologiæ luminare ful-
gebas, & Marte suo affectus
meus tibi militabat. Diuisa
enim Academia duos Phœ-
bos simul adorabat, & sua
quisque impetrauerat hemi-
spheria. At in tua luce gratif-
sima mihi libenter apicabar,
& fidissimus fui perinde, ac
deinceps inutilis. Nec enim
istarum rerum memoracione
de te aliquid mereri volo, nisi
cōmendare senium mei amo-
ris, & obseruantix; atque gra-
tulari mihi in partibus fortu-
næ

næ fuisse semel prudentis, se-
mel reconciliatæ virtuti. Læ-
tor nunc vota mea, oracula
fuisse. Te suspiciebam Solem,
suspicebam solum, & tandem
fulgentissimum Ecclesiarum
Hispaniæ Sydus præsentiebā.
Cui ergo magis ancillari de-
buit Philosophia quàm Theo-
logiæ, quæ in te, velut in thro-
no suo, & aula enituit, augu-
stissimo, & infociali iubare?
Quotusquisque enim tibi
comparāndus est? Tanti Theo-
logi gremium humilitas meæ
Philosophiæ ambiebat. Dein-
de, vt idem mihi sis Patronus,
& Cenfor, quis meliùs æsti-
mabit priuatas animi sui le-
ges,

ges, quàm qui alienos publicis
quàm optimè moderatur. Pro-
mulgavit facilè fama officio-
so tibi omnium fauore pru-
dentiam tuam, integritatem,
vigilias, misericordias in tuas
oues, in alienas, quia omnes
Christi. Testis fui, neminem
ad te frustra accessisse: nemi-
nem à te tristem recessisse; sed
omnes manu ipsa tua solatos
munere. Nec enim res est be-
neficientia, quæ delegari de-
bet: nec dulcis ille sapor Chri-
sti præsentis, aut præsentati
in paupere, alteri committen-
dus. Ergo ingenij tui, & do-
ctrinæ lumen emicuit pridem,
nunc, & prudentiæ, atque
virtu

virtutis Numen se explicuit.
Omnibus modis admirandum
te præbes, te suspicio; suspi-
ciunt omnes, mirantur, amant.
Nec contemnes meæ volun-
tatis sinceritatem in sua Arte,
qui omnium voluntates, &
ora vindicasti tibi. Vale pro
Ecclesiæ bono.

R. D. T.

Servus inutilis in Christo,
IOANNES EVSEBIUS
NIEREMBERGIUS.

* 4

SVM

S V M M A H V I V S
O P E R I S.

IN hoc Opere de Arte Voluntatis, quod nucleus Philosophiae, siue Mimus Seneca dici posset, propositum est Authori, ostendere esse artem aliquam gubernanda voluntatis, & docere modum suae directionis. Quemadmodum saltandi ars ab antiquis inuenta, ut decenter membra corporis tractarentur; & gladiatoria ars, & fabrilis, ut peritè gubernarentur manus ad ferendum, vel dolandum; & aliorum instrumentorum usus requirit industriae: sic esse aliquam methodum, & artem membrorum animi, & potentiarum suarum. Ad hoc,

I N L I B R O I.

Probat Author sufficientiam animi sine rebus externis; gaudium non pendere ab illis; unumquemque satis esse suae letitiae, & pacis: gaudium proinde factitium esse, & sub industriam cadens, voluntatisque officium esse. Deinde generales aliquas assignat regu-

las

las voluntatis, affectuum, & amoris pro ratione obiectorum.

I N L I B R O I I.

Addit aliqua, quae ad idem iuuent, & magis probat dicta. Mox praeceptiones aliquas commendat ad tollenda impedimenta facilioris gubernationis huius instrumenti animi. Subiicit tandem regulas aliquas ad illud exercendum ex parte sui quoad modum, & conatum, &c.

I N L I B R O I I I.

Cum voluntas pendeat ex rerum cognitione, docet, quo pacto informandus animus sit in alia sua potentia, scilicet intellectu, ut facilius voluntas flecti sinat. Admonet in primis iudicandi peccata, & opinionis damna: mox adhibet remedia: usum commodum potentiae intellectivae monstrat: praecepta ad id commendat nonnulla: modum invenit praevertende in bonum opinionis: idoneum memoria usum demonstrat: alia docet, quae iuuent faciliorem veritatis captum.

I N L I B R O I V.

Iam ad singularia descensurus probat idoneum esse & naturalem aliquem affectuum usum: docet specialiter genuinum amoris

* 5 usum,

usum, & quo fine à natura datus, & quibus rebus.

IN LIBRO V.

Pergit ad aliarum affectionum usum, lætitiæ, spei, desiderij, odij, iræ, timoris, tristitiæ. Omnes hos affectus probat vitales, & à natura datos ad tuendam animi lætitiã. Demonstrat cuiusnam usui, & rebus singulis quædrent.

IN LIBRO VI.

Informat specialiter mentem circa legitima & vera rerum iudicia, ne opinio obstet naturali affectuum usui. Descendit singillatim ad bonorum omnium & malorum examen & comparationem, diuitiarum & inopiæ, voluptatis & doloris, honoris & ignominie, vitæ & mortis: ut ita optimè instructa mens non obstet legitimo & naturali voluntatis artificio.

Diuiditur opus in libros, & capita ad marginem annotata: Dissertationum tamen, quæ per aliquot capita tractantur, tituli præfiguntur.

R. P.

R. P. PROVINCIALIS,
Societatis IESV, in Prouincia
Toletana, Facultas.

FRANCISCVS AGVADO, Societatis IESV, in Prouincia Toletana Præpositus Prouincialis, potestate ad id mihi facta à Reuerendo admodum Patre nostro MYTIO VITELLESCHO, Præposito Generali, facultatem facio, vt Liber inscriptus, *De Arte Voluntatis*, Auctore Patre Ioanne Eusebio Nierenbergio, nostre Societatis Theologo, & eiusdem Societatis grauium, doctorumque hominum iudicio approbatus, typis mandetur. In quorum fidem has Litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Matrili in nostro Imperiali Collegio, quinto Kalendas Martij, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono.

FRANCISCVS AGVADO.

FACVL

FACULTAS R. P. PROVINCIALIS
Societatis IESV, in Prouincia
Lugdunensi.

STEPHANVS BINETVS, Prouin-
cialis Societatis IESV, in Prouin-
cia Lugdunensi, iuxta Priuilegium ei-
dem Societati à Regibus Christianissi-
mis, Henrico III. 10. Maij, 1583. Hen-
rico IV. 20. Decembris, 1606 & Ludo-
uico XIII. nunc regnante, 14. Februa-
rij, 1611. concessum, quo Bibliopolis
omnibus prohibetur, ne Libros ab eiuf-
dem Societatis hominibus compositos,
absque Superiorum permissione impri-
mant: permittit IACOBO CARDON,
Lugdunensi Bibliopolæ, vt Librum, cui
inscriptio est: *Ioannes Eusebij Nierember-
gij: ex Societate IESV, De Arte voluntatis,
Libri sex, &c.* ad sex primos annos impri-
mere, ac liberè diuendere possit. Datum
Lugduni 29. Decembris, 1630.

STEPHANVS BINETVS.

CENSURA OPERIS.

NOS infrà scripti sacre Theologiæ
Doctores fidem facimus, legisse,
ac perlegisse Librum, cui inscriptio est,
*Ioannis Eusebij Nierembergij, ex Societate
IESV, De Arte Voluntatis, Libri sex, &c.*
nihilque in eo Catholicæ, Apostolicæ,
& Romanæ fidei contrarium repperisse.
Lugduni die 8. Octobris, 1630.

FR. CL. COCHET.

FR. BERNARDINVS MOLLIASSON,
Lector in Conuentu S. Bonauenturæ.

R. D.

R.D.D. THOMAE DE MESCHATIN

la Faye, huius Libri imprimendi Facultas.

THOMAS DE MESCHATIN LA FAYE, Comes, Canonicus, & Camerarius Ecclesiae Lugdunensis, & Vicarius Generalis in Archiepiscopatu Lugdunensi: Liber, qui inscribitur, *Ioannis Eusebii Nierembergij, ex Societate IESV, De Arte Voluntatis, Libri sex*, &c. ut in lucem edatur, facultatem concedo. Lugduni 3. Ianuarij, 1631.

MESCHATIN LA FAYE.

SVMMA

SVMMA PRIVILEGII
à Christianissimo Galliarum Rege concessi.

LEOVDVICI XIII. Galliarum & Nauarræ Regis, auctoritate sancitum est, ac patentibus Literis cautum, ne quis in Regno suo, alijsve locis ditioni suæ subiectis, intra proximos annos octo, à die impressionis primæ inchoandos, ac numerandos, excudat, vendat, excudendum, vendendumque quouis modo, & ratione conctur, Librum, qui inscribitur, *Ioannis Eusebii Nierembergij, ex Societate IESV, De Arte Voluntatis, Libri sex*, &c. præter IACOBVM CARDON, Bibliopolam Lugdunensem, aut illos, quibus ipsemet concesserit. Prohibitum insuper eadem auctoritate Regia omnibus suis subditis, eundem Librum extra Regni sui limites imprimendum curare, vel quenquam, vbiunque fuerit, ad id agendum

dum impellere, ac instigare, sine consensu dicti IACOBI CARDON. Idque omne sub confiscatione librorum, aliisque penis originali Diplomate contra delinquentes expressis. Datum Lugduni, die duodecima Octobris, anno millesimo sexcentesimo trigésimo.

De mandato Regis,

Signatum,

RENOVARD.

IOAN

I

IOANNIS EVSEBII
NIEREMBERGII,
EX SOCIETATE
I E S V,
LIBER PRIMVS,
De Arte Voluntatis.

PROLEPSIS I.

*Nec fortuna, nec maiori cura nature
indigemus.*

ROCVRARE fidem fortune, *Cap. 1.*
tueri pietatem naturæ, expi- re no-
men vtriusque infamata, & quod
inde sequitur, domestico & para-
bili remedio humanis calamitati-
bus moderi, (quid enim promptius? quid ma-
gis sine apparatu, sine impensa, quam mutare
cupiditatem?) irritæ, nec maiori, quam hæte-
nus reperendæ, felicitate, potius quam inutili
A pre